

Trends in vrijwillige inzet

Haarlem en omgeving aan zet!

Trends in vrijwillige inzet Haarlem en omgeving aan zet!

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pagina 2
Inleiding	pagina 3
Hoofdstuk 1. Landelijke trends in vrijwillige inzet	pagina 4
Hoofdstuk 2. Vrijwillige inzet in Haarlem en omgeving	pagina 9
Hoofdstuk 3. Haarlem aan zet: aan de slag met eerste ideeën	pagina 12
Hoofdstuk 4. Rol van de Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.	pagina 15
Meer weten?	pagina 16
Colofon	pagina 17

Inleiding

In deze publicatie kun je lezen over de laatste trends in vrijwillige inzet, zowel landelijk als in Haarlem en omgeving. Deze trends zijn veelal vanuit de burger beschreven. Immers bij hen begint de verandering!

Vrijwilligerswerk is er altijd en voor iedereen en maakt Haarlem en omstreken een beetje mooier. Dat is onze visie. De veranderende samenleving doet een groter beroep op de inzet van burgers. Vrijwillige inzet activeert de burgers en bevordert hun integratie en participatie in de samenleving. Vrijwillige inzet vormt hiermee een belangrijk onderdeel van de sociale infrastructuur van onze stad. Bijna de helft van de Haarlemmers verricht weleens vrijwilligerswerk.

De vraag naar vrijwilligers neemt nog steeds toe. Dit onder andere als gevolg van veranderende wetgeving in het Sociaal Domein. Daartegenover staat een afnemend aanbod van vrijwilligers, onder andere door een toename van het aantal mantelzorgers.

Ook het vrijwilligerswerk zelf is aan verandering onderhevig. Burgers regelen steeds vaker hun vrijwilligerswerk zelf en vragen om nieuwe vormen, waaronder kortlopende, flexibele klussen. Zij voelen zich betrokken bij specifieke 'social issues', en steeds minder bij

maatschappelijke organisaties. Het vertrouwen in de overheid en de non-profit is dalende. Bedrijven zijn de nieuwe kerken en doneren inmiddels twee miljard Euro per jaar aan goede doelen. Alhoewel bedrijven steeds meer geven, is dit steeds minder in de vorm van geld, en steeds vaker door de eigen medewerkers in staat te stellen om vrijwilligerswerk te doen. Ook zien we een toename van het aantal kwetsbare burgers dat naar vrijwilligerswerk zoekt. Tenslotte zien we dat er tegelijkertijd zwaardere eisen aan vrijwilligers worden gesteld.

Kortom, de wereld van vrijwillige inzet is in verandering! Dit vraagt om een vernieuwde aanpak. Samen met de organisaties in het werkveld kunnen wij vrijwillige inzet in Haarlem en omstreken toekomstbestendig maken. Dit doen we door stil te staan bij de trends in vrijwilligerswerk: waar willen burgers zich voor inzetten en op welke wijze? De trends leiden tot nieuwe inzichten en nieuwe manieren om vrijwillige inzet te organiseren en aan te bieden. Deze publicatie is een eerste aanzet hiertoe waarin tot slot ook wordt stilgestaan bij de rol van de VWC.

Wij danken alle organisaties die een bijdrage hebben geleverd aan deze trend publicatie.

En wensen je veel inspiratie toe!

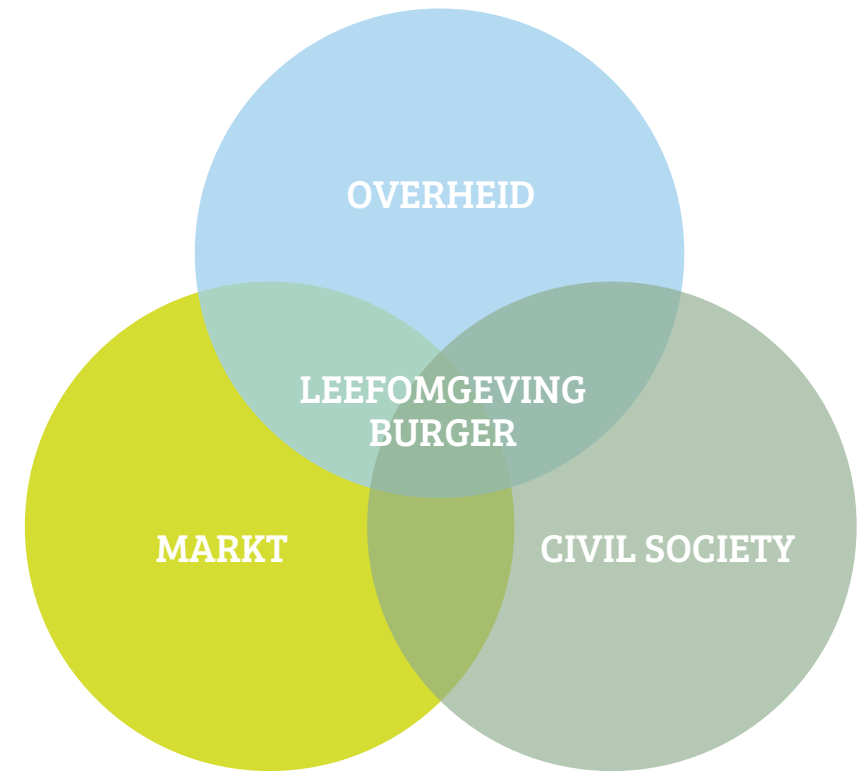
Hoofdstuk 1.

Landelijke trends in vrijwillige inzet

Het is belangrijk als we praten over vrijwillige inzet dat we niet alleen kijken naar de daad zelf (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen, mantelzorg verlenen of geld geven), maar ook begrijpen in wat voor samenleving deze vrijwillige inzet plaatsvindt. Onze samenleving bestaat grofweg uit drie velden met elk hun eigen spelregels: de overheid, de markt en de civil society. Het samenspel van deze drie velden vormt onze veerkrachtige samenleving. En deze is voortdurend in ontwikkeling.

Binnen het overheidsveld valt alles wat te maken heeft met het besturen en organiseren vanuit de staat, zowel op lokaal, regionaal als op nationaal niveau. De overheid werkt volgens het principe van 'wat werkt het beste voor grote groepen in Nederland'. Het marktveld werkt anders. Zij werken eigenlijk alleen maar voor mensen die op een of andere manier hun producten en diensten kunnen betalen.

Dan hebben we nog de civil society, waarin alle organisaties, groepen mensen en particuliere initiatieven thuishoren die zonder winstoogmerk

Bron illustratie: Geven in Nederland (2017), Roza (2016) en Van Baren et al., (2011)

een bijdrage leveren aan onze samenleving. Denk hierbij aan verenigingen, maar ook goede doelen. Hierbij gaat het, net als in de markt, ook over specifieke groepen. Dit keer bepalen echter de burgers of organisaties op basis van gunsten -in plaats van marktwerking- wie zij willen bedienen. Een van de belangrijke hoekstenen van deze samenleving is vrijwillige inzet. Binnen onze samenleving zijn er ontwikkelingen en trends die de vrijwillige inzet sterk beïnvloeden.

Hierna worden de vijf belangrijkste trends kort toegelicht.

zorgen
voor
elkaar

de beweging naar
de participatie-
samenleving

◆ Trend 1.

Zorgen voor elkaar verschuift van indirect naar direct

Als we kijken naar vrijwillige inzet in Nederland is steeds duidelijker te zien dat er een verschuiving optreedt van het 'indirect zorgen voor elkaar' naar het 'direct zorgen voor elkaar'. "Vroeger" (in de 20e eeuw) vertrouwden we erop dat de overheid voor iedereen in onze samenleving tenminste een bestaansminimum verzorgde. Burgers en organisaties betalen belasting en de overheid geeft dit uit aan een uitgebreid pakket van collectieve sociale voorzieningen. Hier zorgen burgers dus indirect voor elkaar door geld te betalen, en de uitvoering over te laten aan de overheid. Maar dit is onder druk komen te staan door twee ontwikkelingen. Ten eerste is gebleken dat dit voor de overheid niet houdbaar is vanwege de kosten die dit met zich meebrengt, waarbij de belastinginkomsten niet toereikend blijken te zijn. Denk bijvoorbeeld aan de discussie rondom zorg en welzijn in de huidige politiek. Hierdoor heeft de overheid een proces ingezet waarbij het de verantwoordelijkheid voor het 'zorgen voor elkaar' steeds vaker bij burgers zelf neerlegt. Kort door de bocht wordt dit ook wel 'de beweging naar de participatiesamenleving' genoemd. Daarnaast zien we ook steeds meer dat burgers en private organisaties zelf hun verantwoordelijkheid gaan nemen en vinden misschien

zelfs dat zij het beter kunnen dan de overheid. Dat is overigens niet nieuw; we hebben een hele sterke traditie van burgers die zich zelf organiseren om maatschappelijke problemen aan te pakken. Bijvoorbeeld door het opzetten van non-profits, goede doelen, verenigingen of het doen van vrijwilligerswerk of het doneren van geld. Maar wat we wel zien is dat burgers steeds meer kijken naar andere partijen om maatschappelijke problemen op te lossen, zoals bedrijven en vermogensfondsen. De overheid lijkt hier soms dus door burgers buiten spel te worden gezet. Deze twee trends leiden tot de ontwikkeling van het 'indirect zorgen voor elkaar' naar direct door burgers en private organisaties zelf. Dat betekent ook dat het belang van vrijwillige inzet hierdoor waarschijnlijk alleen maar groter wordt.

◆ Trend 2.

Verschillende perspectieven over de bijdrage van de civil society

Als we vervolgens kijken naar wat we vinden dat de bijdrage van vrijwillige Inzet zou moeten zijn -of wat de bijdrage van al die organisaties zou moeten zijn, die samen met burgers maatschappelijke

de overheid en
civil society denken
verschillend

de bereidheid om
vrijwilligerswerk
te doen neemt af

vraagstukken adresseren- dan zien we daar ook een verschuiving. Vanuit de civil society en de overheid wordt er verschillend gedacht over de rollen die beiden spelen in het vormgeven en ondersteunen van onze samenleving. De overheid lijkt namelijk in toenemende mate te vinden dat waar burgers het zelf kunnen of zelf doen, zij in ieder geval niet meer actief hoeven te zijn. Hierbij redeneert de overheid vanuit de gedachte dat zij altijd een back-up biedt voor grote groepen mensen die het echt nodig hebben en tussen wal en schip dreigen te geraken en de rest moeten de burgers zelf maar invullen. Terwijl de organisaties en burgers in de civil society vaak juist vinden dat zij actief zijn waar de overheid voor bepaalde groepen niet voldoende doet. Zo hebben gemeenten, en de nationale overheid een armoedebeleid. Maar die is volgens sommige organisaties niet toereikend voor deze mensen om echt mee te kunnen doen in de maatschappij, of ze vinden het niet toereikend voor alle doelgroepen die met deze uitdaging te maken hebben.

Wie er ook 'gelijk' heeft, in het licht van bezuinigingen en het huidige politieke klimaat zal het perspectief van de overheid ten aanzien van de rol van civil society leidend zijn: hoe meer burger-initiatief, hoe meer het voor de overheid legitiem zal zijn om zich op die plekken terug te trekken. In haar rol en taken wordt dan immers voorzien. Of we dat willen is een tweede. In ieder geval lijkt het er op dat er meer druk op vrijwillige inzet komt.

◆ Trend 3.

Vrijwillige inzet staat onder druk

Vrijwillige inzet komt onder druk te staan. Dit heeft te maken met de manier waarop wij vrijwillige inzet vormgeven. In Nederland wordt nog geen **1% van het bruto binnenlands product** gedoneerd. Dat is in absolute zin best veel, maar in percentage valt dit wel mee en dit groeit niet mee met onze toenemende welvaart. Ter vergelijking: in Amerika is dit 2%, meer dan een verdubbeling. Daarnaast doet zo'n 40% van de Nederlanders **gemiddeld 14,5 uur per maand** vrijwilligerswerk. Dat klinkt veelbelovend, maar tegelijkertijd blijkt de bereidheid van Nederlanders om iets voor een ander te doen (niet familielid of buiten de vriendenkring) te dalen. Dat betekent dat mensen minder bereid zijn om geld te geven aan non-profits en goede doelen, maar ook minder bereid lijken te zijn om vrijwilligerswerk te doen. Daarnaast neemt het vertrouwen in non-profits, goede doelen en de overheid af. We worden steeds kritischer op de civil society en we zien dat de media en burgers steeds kritischer zijn op het functioneren van non-profits. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de discussie over beloningen in het maatschappelijk veld. Verder vragen we ons af: doen non-profits het wel goed, doen ze de juiste dingen? Werken ze wel met de juiste doelgroep en kan dat niet efficiënter?

14% van de bedrijven
biedt medewerkers de
mogelijkheid om vrijwilli-
gerswerk te doen

Dit uit zich in discussies op vele terreinen, bijvoorbeeld in de zorg, de sociale zekerheid en maatschappelijke participatie. Maar deze discussie heeft als consequentie dat ook het functioneren en toegevoegde waarde van vrijwilligers ter discussie wordt gesteld. Dit kan op termijn schadelijk zijn voor de algemene motivatie voor vrijwillige inzet. Vrijwillige inzet staat dus onder druk omdat er een dalende bereidheid is om iets voor een ander te doen.

◆ Trend 4.

Bedrijven geven meer, maar steeds minder alleen maar geld en willen steeds vaker medewerkers betrekken

Een vierde trend is de groeiende betrokkenheid van het bedrijfsleven bij vrijwillige inzet. Veel bedrijven geven steeds vaker en steeds meer aan onze maatschappij. Inmiddels geeft het bedrijfsleven in totaal ongeveer 2 miljard euro per jaar, dat is de grootste bijdrage na de bijdragen van individuele giften. Naast het feit dat zij als organisatie steeds meer doen, faciliteren bedrijven steeds vaker de vrijwillige

bedrijven geven
ongeveer 2 miljard
euro per jaar

inzet van individuen. Zo hebben bedrijven programma's om mantelzorg te faciliteren en vrijwilligerswerk te stimuleren. Terwijl anderen ook hun medewerkers stimuleren om geld te doneren door middel van payroll giving.

Het Midden-Klein bedrijf (MKB) geeft vooral support aan non-profit organisaties rondom de thema's sport en recreatie, gezondheid en religie. Wat we hier wel zien is dat de bereidheid door bedrijven om alleen geld te geven daalt. Geld wordt in toenemende mate alleen nog gegeven als bedrijven ook hun medewerkers op een of andere manier kunnen betrekken. Inmiddels biedt ongeveer 14% van de bedrijven in Nederland hun medewerkers de mogelijkheid om meer direct en vrijwillig betrokken te zijn bij de samenleving. Denk hierbij aan het doen van bestuurswerk of advisering, het meedoen aan teamprojecten, klussendagen of een actie van NLdoet. Ook worden medewerkers soms ergens door het bedrijf gedetacheerd om vrijwilligersactiviteiten te doen, bijvoorbeeld trainees als onderdeel van hun traineeprogramma. Tussen de 5% en 25% van de medewerkers doet mee aan initiatieven op het gebied van vrijwillige inzet vanuit het bedrijf. Deze programma's hebben zelfs de potentie om nieuwe vrijwilligers aan te trekken.

Uit onderzoek van de Erasmus Universiteit op het gebied van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen blijkt dat zo'n 10% van de deelnemers aan het programma zelfs nergens anders vrijwilligerswerk doet.

online platform
[www.rsm.nl/
 maatschappelijke
 betrokkenheid](http://www.rsm.nl/maatschappelijkebetrokkenheid)

hoppen en
 shoppen

episodisch
 vrijwilligers-
 werk

◆ Trend 5.

Vrijwillige inzet flexibiliseert

Het aantal mensen dat in Nederland vrijwilligerswerk doet blijft al jaren ongeveer gelijk. Wel verandert de manier waarop mensen vrijwilligerswerk doen. Steeds meer mensen willen graag wat flexibeler omgaan met hun vrijwillige inzet. In de eerste plaats zijn er verschuivingen te zien in de richting van die inzet. Zo voelen mensen zich tegenwoordig eerder betrokken bij ‘sociale issues’ (bijvoorbeeld eenzaamheid of het gat in de ozonlaag), en bij personen (bijvoorbeeld Tijn, of iemand in de directe omgeving met een hulpvraag).

De directe betrokkenheid bij één maatschappelijke organisatie lijkt af te nemen. In de tweede plaats verandert ook de vorm van vrijwillige inzet. Mensen verbinden zich niet meer voor langere termijn aan organisaties, maar doen zogenaamd ‘episodisch vrijwilligerswerk’; een tijdelijke vorm van vrijwilligerswerk die vaak projectmatig en/of kort en intensief is. Denk aan de vrijwilligers op een popfestival, het klussen tijdens NLdoet of het jaarlijks collecteren voor de Nierstichting. De flexibilisering van zowel de vorm als richting van vrijwillige inzet uit zich onder meer in een ‘hoppen en shoppen’. Ook pop-up burgerinitiatieven zoals de actie ‘Lak-door-Tijn’, en werknemersvrijwilligerswerk vormen hiervan voorbeelden. De flexibilisering kan in potentie

tot meer vrijwillige inzet leiden. Immers het wordt veel ‘gemakkelijker’ gemaakt om mee te doen. Anderzijds roept deze ontwikkeling ook vragen op: wie leidt, wie coördineert, wie stimuleert en wie faciliteert? Anders gezegd: hoe organiseren we dit?

Dr. Lonneke Roza

Lonneke is Post-Doctoraal Onderzoeker aan Rotterdam School of Management, Erasmus Universiteit. Zij doet onderzoek naar Maatschappelijk Betrokken Ondernemen, geeft les over sociaal ondernemerschap en vrijwillige inzet. Samen met Prof. Dr. Lucas Meijs heeft zij het Kenniscentrum Maatschappelijke Betrokkenheid opgezet; een online platform waar geïnteresseerden up-to-date kunnen blijven van wetenschappelijke kennis op dit gebied, welke vertaald wordt naar de alledaagse praktijk. www.rsm.nl/maatschappelijkebetrokkenheid

Hoofdstuk 2.

Vrijwillige inzet in Haarlem en omgeving

2.1 Kenmerken van de burger

De landelijke trends zoals beschreven in Hoofdstuk 1 zijn niet zonder meer door te vertalen naar Haarlem en omstreken. Op enkele aspecten wijken de demografische ontwikkelingen in Haarlem en Bloemendaal af van de landelijke cijfers.

De belangrijkste verschillen:

Leeftijdsopbouw

In Haarlem is 22% jonger dan 20 jaar, dat is lager dan het landelijke percentage. Bloemendaal zit rond het landelijk gemiddelde.

In Haarlem wonen relatief veel mensen in de leeftijdscategorie 20-44 jaar. In Bloemendaal ligt dit percentage onder het landelijk gemiddelde.

Bloemendaal heeft relatief veel ouderen (26,4 %).

Geslacht

In beide gemeenten wonen iets meer vrouwen dan mannen.

Afkomst

Haarlem heeft een meer dan gemiddeld aantal inwoners van buitenlandse afkomst (27%), in heel Nederland is dit 21%. Bloemendaal zit iets onder het landelijk gemiddelde met relatief veel Westerse allochtonen.

Samenstelling huishoudens

Haarlem kent verhoudingsgewijs veel eenpersoonshuishoudens. In Bloemendaal ligt dit onder het landelijk gemiddelde.

Bronnen

Statline, Centraal Bureau voor de Statistiek, 22 februari 2017

Feiten en cijfers, Gemeente Haarlem, 2017

Allecijfers.nl/cijfers Bloemendaal 2016

2.2 Economische en sociale trends

Ook de economische en sociale trends in Haarlem en omgeving hebben invloed op de ontwikkeling van vrijwillige inzet.

De belangrijke trends in kaart gebracht:

Arbeidsparticipatie neemt toe

De arbeidsparticipatie in Haarlem is hoog: van de beroepsbevolking (15- tot 64-jarigen) werkt zo'n 69%. Landelijk is dat 65%.

Na een daling van de netto arbeidsparticipatie*, van 69,7% in 2008 tot 67,3% in 2014, is er sprake van groei in 2015 naar 68,7%.

* De netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsbevolking daadwerkelijk een betaalde baan heeft.

Werkloosheid loopt terug

In 2015 is er sprake van een stabilisatie van het gebruik van een WW-uitkering ten opzichte van 2014. In de periode 2008 tot en met 2014 maakten Haarlemmers steeds meer gebruik van een WW-uitkering. Uit de Atlas voor Gemeenten 2016 blijkt dat de werkloosheid in Haarlem, binnen de groep 50 grootste gemeenten, relatief laag is (10e plek).

Arbeidsongeschiktheid daalt

In 2015 daalt het aantal arbeidsongeschikten ten opzichte van 2014 (minus 260), na een stabilisatie in de periode 2012-2014.

Aantal mantelzorgers neemt toe

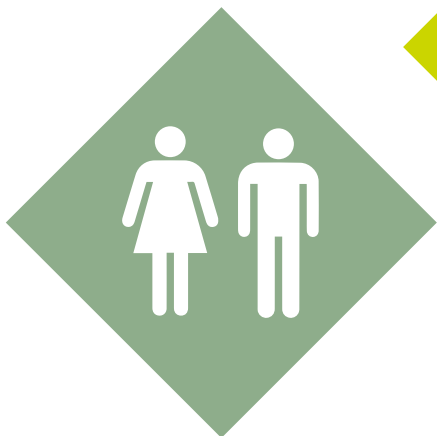
In 2015 gaf één op de vijf Haarlemmers in het Omnibusonderzoek aan mantelzorg te verlenen. Op de lange termijn verwachten steeds meer Haarlemmers mantelzorg te verlenen.

Meer contact gewenst

Bijna een derde van de Haarlemmers gaf in 2015 in het Omnibusonderzoek aan, dat zij -buiten werk en school- onvoldoende contacten hebben, of meer contacten zou willen hebben.

Bron

De Staat van Haarlem, 2016

bijna de helft van
de Haarlemmers doet
weleens
vrijwilligerswerk

2.3 Trends in vrijwillige inzet

De kenmerken van de burger in Haarlem en omgeving, gecombineerd met de economische en sociale ontwikkelingen, leiden tot de volgende trends in vrijwillige inzet in Haarlem en omgeving:

- De vraag naar vrijwilligers neemt toe door veranderingen in de sociale wetgeving.
- Het aanbod van sterke vrijwilligers neemt af, daarentegen neemt het aandeel van kwetsbare burgers toe dat op zoek is naar vrijwilligerswerk.
- De eisen die aan de vrijwilliger gesteld worden nemen toe.
- Burgers regelen steeds vaker zelf hun vrijwilligerswerk.
- Burgers en organisaties verwachten online en mobiele dienstverlening.
- Burgers komen zelf met nieuwe vormen van vrijwilligerswerk.
- Jongeren kiezen voor vrijwilligerswerk door tekort aan stageplekken.
- Maatschappelijke integratie door het verrichten van vrijwilligerswerk.

En wist je dat....?

1. Bijna de helft van de Haarlemmers weleens vrijwilligerswerk doet (47%)?
2. In Haarlem en omstreken meer vrouwen dan mannen vrijwilligerswerk doen?

De verhouding man-vrouw in Haarlem is 40% - 60%. De landelijke verhouding is 50%-50% in 2015 (daarvoor hoger onder mannen).

3. Het grootste deel van het vrijwilligerswerk (34,5 %) op scholen, (sport) verenigingen, en bij jeugdwerk/scouting plaatsvindt?

4. Bij de meeste vormen van vrijwilligerswerk, burgers met een migratieachtergrond en burgers met een Nederlandse achtergrond even actief zijn?

Burgers met een migratieachtergrond doen relatief minder in sport en zorg, maar meer voor de kerk/moskee.

5. Meer dan 60% van de vrijwilligers gevraagd is en niet op eigen initiatief vrijwilligerswerk heeft gevonden?

Bronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek 2016.

De Staat van Haarlem Omnibus 2016.

Jaarverslag 2016 Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.

Hoofdstuk 3.

Haarlem aan zet: aan de slag met eerste ideeën

De ontwikkelingen zoals geschetst in Hoofdstuk 1 en 2 vragen om een passend antwoord van de organisaties in Haarlem en omgeving die zich met vrijwillige inzet bezighouden.

Tijdens een expert meeting (georganiseerd door de VWC) deze zomer hebben vijftien experts afkomstig van verschillende organisaties uit het werkveld tips en ideeën aangereikt om het vrijwilligerswerk in Haarlem en omgeving toekomstbestendig te maken. De ideeën volgen direct uit de belangrijkste trends vanuit de burger bezien. Waarbij de rol van de eigen organisatie is losgelaten. Dit leverde een schat aan waardevolle ideeën op. Deze ideeën zijn vervolgens gegroepeerd naar acht thema's waarmee Haarlem en omgeving direct aan de slag kan.

Thema 1. **Digitaliseren en verfrissen**

Zorg dat vrijwilligers en organisaties elkaar snel weten te vinden door de inzet van online tools en social media. Biedt vrijwilligerswerk in eigentijdse en frisse vormen aan.

Ideeën

- Zet een online vacaturebank op voor snelle matching.
- Biedt vrijwilligerswerk aan op thema (bijvoorbeeld eenzaamheid).
- Creëer online vrijwilligerswerk (vanuit huis te doen).
- Maak vrijwilligerswerk afwisselend door deze bij meerdere organisaties tegelijk aan te bieden.
- Start flexibele vrijwilligerspools waarmee je korte klussen kunt doen.
- Maak interessante vrijwilligersjobs voor anderstaligen met kansen om de taal te oefenen.
- Stimuleer en faciliteer kleine lokale vormen van solidariteit en gemeenschapszin.

Thema 2. **Aansluiten bij de vraag: Jongeren**

Jongeren zijn de toekomst. Maak vrijwilligerswerk voor jongeren aantrekkelijker en geef ze de ruimte om zelf taken op te pakken.

Ideeën

- Start voorlichting over vrijwilligerswerk al in het basisonderwijs.
- Benut vrijwilligerswerk als stage mogelijkheid.
- Creëer een aanbod voor scholieren die een tussenjaar nemen.
- Creëer een aanbod voor studenten die maatjeswerk willen doen.

benut Haarlem als toeristenstad

- Koppel vrijwilligerswerk aan het Profielwerkstuk (PWS) van scholieren.
- Peer-to-peer werving: jongeren werven jongeren voor eenmalige, korte klussen.
- Biedt gratis trainingen aan om jongeren over de streep te trekken.

Thema 3. Aansluiten bij de vraag: Bedrijven

In het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) liggen mooie kansen (ook op wijkniveau) om samen te werken, met een win-win voor beide partijen.

Ideeën

- Benader MKB-ondernemers voor support voor medewerkersvrijwilligerswerk.
- MKB-ondernemers kunnen peer-pressure uitoefenen en anderen aanzetten tot actie.
- Werknemers kunnen fungeren als ambassadeur voor vrijwilligersprojecten en hun collega's enthousiasmeren.
- Experts uit het MKB kunnen door de werkgever gefaciliteerd worden om kennis aan te bieden aan maatschappelijke organisaties.
- Benut Haarlem als toeristenstad.

Thema 4. Aansluiten bij de vraag: Kwetsbare burgers

Vrijwilligerswerk biedt prachtige kansen om te participeren, ook voor burgers die vanwege gezondheids- of andere beperkingen niet zo makkelijk mee kunnen doen.

Ideeën

- Pas de rol aan, aan het profiel van de vrijwilliger (maatwerk).
- Zet vrijwilligers in voor kwetsbare burgers op maat, aansluitend bij de individuele wensen (bijvoorbeeld thuisbezoek).

Thema 5. Een informatiepunt voor vrijwilligerswerk

Het veld van vrijwillige inzet is versnipperd en voor de burger is lang niet altijd duidelijk waar hij/zij de vrijwillige energie kwijt kan. Eén informatiepunt voor burgers en organisaties is wenselijk. Echter, de promotie van het vrijwilligerswerk vindt plaats in alle wijken!

Ideeën

- Organiseer een 'College Tour' rondom vrijwilligerswerk (thematische aanpak) of een NLdoet op wijkniveau.
- Zet een Centraal Informatiepunt voor burgers en organisaties op.

denk in
communities

weet wat er leeft!

- Promoot het gedachtegoed van vrijwilligerswerk door de hele stad.
- Stimuleer pop-up initiatieven voor en door burgers, daar waar je toegevoegde waarde kunt leveren.
- Denk niet alleen in wijken maar ook in communities.

Thema 6. **Profileren van vrijwilligerswerk**

Maak het aanbod aan vrijwilligerswerk zichtbaar met eigentijdse kanalen. Benut alle vormen en gelegenheden.

Ideeën

- Zorg voor een aanbod dat aansluit bij de leefwereld van de burger.
- Maak filmpjes van diverse soorten vrijwilligerswerk.

- Wees zichtbaar op lokale markten etc.

Thema 7. **Creatief boeien, binden en belonen**

Naast traditionele vormen van beloning (het vrijwilligersfeest, kerstpakket etc.) zijn er ook eigentijdse vormen van beloning.

Ideeën

- Denk aan gratis toegangskarten, coupons etc. op basis van exclusieve deelname.
- Promoot welke competenties vrijwilligerswerk je kan opleveren.

Thema 8. **Weet wat je doet!**

Ga niet alleen uit van de trends maar ken je klant en weet wat er in Haarlem en omgeving leeft.

Ideeën

- Onderzoek wensen van vrijwilligers, stel vrijwilligersprofielen op.
- Onderzoek aan welk type vrijwilliger behoefte is.
- Breng organisaties bij elkaar om kennis op te halen en te delen.
- Breng vrijwilligers bijeen om ideeën aan te dragen.

Hoofdstuk 4.

Rol van de Vrijwilligerscentrale Haarlem en omgeving

Door haar jarenlange ervaring is de VWC spin in het web in de regio die mensen en organisaties met elkaar verbindt op het gebied van vrijwillige inzet.

Wij stimuleren burgers om een bijdrage te leveren aan de samenleving. Kennis en kunde worden ingezet om vrijwilligers te ondersteunen en op te leiden bij het vinden en uitvoeren van vrijwilligerswerk. Organisaties worden geadviseerd bij een professionele aanpak van vrijwillige inzet.

De VWC heeft de ambitie om vanuit haar rol actuele onderwerpen op het gebied van vrijwillige aanzet voortdurend te agenderen in Haarlem en omgeving, zodat er een maatschappelijk debat gevoerd wordt met organisaties en burgers over deze ontwikkelingen.

Vervolgstappen

Zoals gezegd: de wereld van vrijwillige inzet is in verandering! De VWC zet vol in om het vrijwilligerswerk in Haarlem en omgeving klaar te stomen voor de toekomst. Zo gaan wij aan de slag

om onze online dienstverlening verder te verbeteren. En werken wij samen met BUUV op de Raaks 36 in Haarlem aan de opzet van een gezamenlijk informatiepunt voor burgers en organisaties om de vrijwillige inzet te stimuleren. Een professionele en toegankelijke plek waar kennis en kunde wordt gebundeld en waarbij de insteek de uitbreiding met de overige partners in het pand is.

In samenwerking met de Gemeente Haarlem ligt er een voorstel voor meer onderzoek naar het profiel van de vrijwilliger in Haarlem, en aan welk type vrijwilliger in Haarlem behoefte is. Deze analyse helpt ons om vraag en aanbod in de toekomst beter op elkaar aan te laten sluiten. Dit alles kan uiteraard alleen in nauwe samenwerking met onze partners. Alleen samen kunnen we een eigentijds en toekomstbestendig aanbod in vrijwilligerswerk aanbieden. Een aanbod waaraan klantgroepen zoals jongeren, kwetsbare burgers en bedrijfsleven een bijdrage kunnen leveren voor een mooier Haarlem en omgeving.

Haarlem is aan zet! We nodigen je graag uit om met jouw kennis en kunde een bijdrage te leveren!

Meer weten?

www.rsm.nl/maatschappelijkebetrokkenheid en
www.rsm.nl/vrijwilligerswerk

Hoe non-profit organisaties, bedrijven en intermediairs Maatschappelijk Betrokken Ondernemen kunnen inzetten voor een sterke samenleving. Wetenswaardigheden uit onderzoek 2015

www.rsm.nl/fileadmin/Images_NEW/Departments/BSM/Mb/files

Oplossingen lokale problemen liggen niet bij colleges maar bij burgers

www.socialevraagstukken.nl/de-juiste-coalities-zijn-al-gevormd/

Meer civil society in de zorg gaat pijn doen maar dat is onvermijdelijk

www.socialevraagstukken.nl/meer-civil-society-in-de-zorg-gaat-pijn-doen-maar-dat-is-onvermijdelijk/

Feiten en cijfers vrijwillige inzet, Movisie 2015

[www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Feiten-en-cijfers-Vrijwillige-inzet-08-05-2015%20\[MOV-6297218-1.1\].pdf](http://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Feiten-en-cijfers-Vrijwillige-inzet-08-05-2015%20[MOV-6297218-1.1].pdf)

Vrijwilligerswerk als wederdienst: een groeiende trend, Ronald Hetem, Movisie, november 2013.

www.movisie.nl/artikel/vrijwilligerswerk-wederdienst-groeiende-trend

Toekomstverkenning vrijwillige inzet 2015, Paul Dekker, Joep de Hart en Laila Faulk, Sociaal en Cultureel planbureau, Den Haag, juni 2007

www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2007
[Toekomstverkenning_vrijwillige_inzet_2015](http://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2007/Toekomstverkenning_vrijwillige_inzet_2015)

Colofon

De publicatie 'Trends in vrijwillige inzet. Haarlem en omgeving aan zet!' is een uitgave van de Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o. (VWC)

Auteurs

Dr. Lonneke Roza (Erasmus Universiteit Rotterdam), drs. Linda van der Sluis (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.), drs. Emma van Dongen (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.), Neel van Erve (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.) en José Cornelissen (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.).

Eindredactie

Mascha Egberts, GroeiKracht.

Branding en vormgeving

Katja van het Bolscher, Creating Brands.

Met dank aan

Alle deelnemers van de expert meeting: Gemeente Haarlem, Gemeente Bloemendaal, Dock Haarlem, Haarlem Effect, Samen voor Betere Zorg VBZ, Stichting Samen Haarlem, BUUV Haarlem, Hartekamp Groep, Sûr Atelier, Tandem en Stichting Thuiszorg Gehandicapten.

Voor meer informatie

Dr. Lonneke Roza (Erasmus Universiteit Rotterdam)
lroza@rsm.nl

Drs. Linda van der Sluis (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.)
l.vd.sluis@vwc-haarlem.nl

Drs. Emma van Dongen (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.)
ecvandongen@upcmail.nl

Neel van Erve (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.)
n.van.erve@vwc-haarlem.nl

José Cornelissen (Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o.)
j.cornelissen@vwc-haarlem.nl

Disclaimer

De Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o. streeft naar actuele en correcte informatie in deze Publicatie. Ondanks dit streven kan het voorkomen dat de informatie bij het samenstellen of na verloop van tijd incorrect en/of incompleet is.

U kunt dan ook géén rechten ontlenen aan de informatie in deze Publicatie.

De Vrijwilligerscentrale Haarlem e.o. aanvaardt in geen enkel geval aansprakelijkheid voor schade als gevolg van gebruik van de informatie in deze Publicatie.

vwc-haarlem.nl

- ◆ **T** +31(23) 5 314 862
- ◆ **E** info@vwc-haarlem.nl
- ◆ Nieuwe Groenmarkt 51
2011 TV Haarlem